

ZA7876

The TRI 2007 and CMP 2013 Surveys of Members of Parliament

**Country Questionnaire
Turkey 2013**

BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
ULUSLARARASI
SİYASET ELİTLERİ ARAŞTIRMASI

SORU FORMU
Mart 2013

ULUSLARARASI SİYASET ELİTLERİ DEĞERLER ARAŞTIRMASI, 2013

Sayın Milletvekili,

Türkiye dahil yedi ülkede yürütülmekte olan siyaset elitleri araştırmasına vakit ayırarak katkıda bulunmayı kabul ettiğiniz için size içtenlikle teşekkür ederim. Sizin de bildiğiniz gibi, araştırmanın sonuçlarının kişilerle ilintili olarak herhangi bir kimseye açıklanması kesinlikle söz konusu olamaz. Biz sadece, toplu sonuçlarla ve istatistiklerle ilgileniyoruz.

Size bu araştırma hakkında kısaca bilgi vermek isterim. Belki biliyorsunuz, dünyanın 80 dolayında ülkesinde belli aralıklarla yürütülen ve halkların kültürel değerlerini, tutumlarını, davranışlarını ölçmeyi hedefleyen Dünya Değerler Araştırması adında uluslararası bir proje var. Türkiye de, 1990 yılında, Dünya Değerler Araştırmalarına dahil oldu.

2007 yılında ise yedi ülkede (Türkiye’den başka Almanya, İsveç, Polonya, G. Afrika, G. Kore ve Şili) parlamenterlerle medya elitlerinin de değerlerini anlamaya yönelik bir çalışma yürüttük. Şu anda da, gene bu yedi ülkenin parlamenterleri ile bir kez daha görüşüyoruz.

Araştırmanın sonucunda, bir yandan, bu ülkelerde kitlelerle siyasal elitlerin değerleri arasındaki bağlantıyı anlamaya, bir yandan da, değişik coğrafi yöreleri ve kültürleri temsil eden bu ülkeleri birbirleriyle karşılaştırmaya çalışacağız. İlâveten, gerek genel halk kitlelerinin, gerek parlamentoların zihin yapılarında son 5-6 yılda meydana gelen değişimleri anlamaya gayret edeceğiz.

Size uluslararası araştırmanın sorularını diğer ülkelerde sorulduğu şekilde aynen soracağım. Bu soruların bazıları size mutlaka garip, anlamsız, yanlış, hattâ doğrudan doğruya saçma olarak gelebilir. Ancak, anket sorularını bazen, çok değişik kültürlere sahip toplumların hepsinde geçerli ve anlamlı olacak şekilde formüle etmek mümkün olamayabiliyor. Bu durumu anlayışla karşılamanızı rica ediyoruz.

Son olarak, toplu Türkiye sonuçlarını ve diğer ülke sonuçları belli olduktan sonra da karşılaştırmalı sonuçları paylaşmaktan memnuniyet duyacağımızı belirtmek isterim.

İlginize bir kez daha içtenlikle teşekkür ediyorum.

GÖRÜŞMEDEN ÖNCE ANKETÖR TARAFINDAN DOLDURULACAK BİLGİLER

A1. Anketörün adı ve soyadı: .....

Görüşülen kişinin (milletvekilinin):

A2.: .....

A3. Üyesi olduğu siyasi parti

- 1 Adalet ve Kalkınma Partisi
- 2 Cumhuriyet Halk Partisi
- 3 Milliyetçi Hareket Partisi
- 4 Barış ve Demokrasi Partisi

A4. Cinsiyeti

- 1 Erkek
- 2 Kadın

Görüşmenin yapıldığı gün   ay   yıl

A5   A6   A7

Görüşmenin başladığı saat ve dakika (24 saat esasına göre; örneğin 09:45, 13:37, 19:05 gibi)

Başlangıç: saat   dakika

A9   A10

Dikkat! Anketöre: bütün sorular için

97 Bilmiyor

98 Cevap vermiyor

kodları kullanılacaktır.

Bütün kapalı uçlu sorularda, verilen cevap şıkkı daire içine alınacaktır.

Şimdi izninizle sorularıma başlıyorum.

Q21.

Genel olarak bugünlerde hayatınızdan ne kadar memnunsunuz? Şimdi size göstereceğim cetvelde, 10 genelde hayatınızdan fevkalâde memnun ve tatmin olmuş hissettiğiniz, 1 ise hiç memnun olmadığınız anlamına geliyor. Bu cetvelde sizin yeriniz neresi olurdu?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Hiç memnun
değilim

Fevkalâde
memnunum

Q22. Sizce genel olarak insanların çoğuna güvenilebilir mi, yoksa insanlarla ilişkilerde çok dikkatli olmak mı gerekir?

- 1 İnsanların çoğuna güvenilebilir
- 2 Çok dikkat etmek gerekir

Aşağıdaki listede, bazı gruplar belirtiliyor. Bunlardan evinize komşu olmasını İSTEMEDİKLERİNİZİ belirtiniz.

	Belirtildi (istenmiyor)	Belirtilmedi (komşu olabilir)
Q23. Başka bir ırk veya renkten olanlar	1	2
Q24. Ateistler	1	2
Q25. Göçmenler/yabancı işçiler	1	2
Q26. Başka bir dinden olanlar	1	2

Q27. Peki, sizce genelde Türk halkının yüzde kaç, başka dinden olanları komşu olarak istememiştir?
(Anketöre: belirtilen yüzdeyi yazınız).

Q28. Acaba kendi partinizin seçmenleri arasında, başka dinden komşu istemeyenlerin oranını yüzde kaç olarak tahmin edersiniz? (Anketöre: bir kez daha belirtilen yüzdeyi yazınız.)

Q29. Bazı insanlar, kendi yaşamları üzerinde, tamamen özgür bir seçim hakkına sahip olduklarına, kendi yaşamlarını kendilerinin kontrol ettiğine inanırlar. Diğerleri ise, yaşamlarında başlarına gelenlerin kendi yaptıklarına bağlı olmadığını düşünürler. Siz, hayatınızın akışı ve başınıza gelenler konusunda ne kadar özgürlüğe ve kontrole sahip olduğunuzu düşünüyorsunuz? Cetvele bakarak yerinizi gösterir misiniz?

(Anketöre bilgi notu: bu soru hayatın esas olarak kader/alın yazısı olduğu ile, insanların kendi hayatlarını, kaderlerini kendilerinin belirleyebileceği karşılığını ifade ediyor)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hayatın ne getireceği konusunda bireyin hiç özgürlüğü yok									Kişi kendi hayatını belirlemekte tamamen özgür

Q30. Elleri fırsat geçse, çoğu insan, sizden çıkar sağlamaya, yararlanmaya mı çalışır, yoksa haklı ve âdil mi davranır?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Benden çıkar sağlamak ister									Haklı ve âdil davranır

Q31. Önümüzdeki 10 yıl içinde ülkemizin önceliklerini düşünecek olursanız, size göre şu sayacaklarımdan hangisi en öncelikli olanıdır? (Anketöre: bu sorudaki dört şıkkı okuyunuz.)

(Anketöre: bu soru ülkenin en önemli meselesini ya da konusunu sormuyor. Sadece belirtilen 4 madde arasında bir sıralama rica ediyor.)

- 1 Asayiş ve düzenin korunması
- 2 Önemli hükümet kararlarında halka daha fazla söz hakkı tanınması
- 3 Fiyat artışları ile mücadele
- 4 Düşünce ve ifade özgürlüğünün korunması

Q32. Birinci önceliğin ..... olduğunu söylediniz. Gene aynı hedefler arasında, ikinci önceliği hangisine verirdiniz?

- 1 Asayiş ve düzenin korunması
- 2 Önemli hükümet kararlarında halka daha fazla söz hakkı tanınması
- 3 Fiyat artışları ile mücadele
- 4 Düşünce ve ifade özgürlüğünün korunması

Q39. Siyasette sağ ve sol ideolojilerden bahsediyoruz. ‘1’ puanın en solu, ‘10’ puanın ise en sağ gösterdiği, aşağıdaki sağ-sol cetvelinde siz kendinizi nereye yerleştirirdiniz?

(Anketöre: Q39, Q40, Q41 ve Q42’de esas olan vekilin kendi “sağ” ve “sol” tanımındır.

Değerlendirme buna göre yapılmalıdır.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sol									Sağ

Q40.

Gene aynı cetvelde, parti olarak kendi partinizin konumu ne olurdu?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sol									Sağ

Q41.

Bu cetvelde, kendi partinizin seçmenlerinin ortalama konumu ne olurdu?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sol									Sağ

Q42.

Peki, bu sağ-sol cetvelinde, Türkiye’deki seçmenlerin ortalama konumunun ne olacağını tahmin edersiniz?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sol									Sağ

Şimdi gene size bir dizi cetvel göstereceğim. Bu cetvellerde “1” soldaki ifadeye, “10” ise sağdaki ifadeye bütünüyle katıldığınızı göstermektedir. Sizin görüşlerinizin “1” ile “10” arasında nereye düştüğünü gösterir misiniz?

(ANKETÖRE: Her bir cetveli ayrı ayrı gösterip, gerekirse okuyunuz. Verilen puanı daire içine alınız.)

Q43.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ülkemizde gelirler daha eşit hâle getirilmelidir									Kişisel çabaları teşvik için gelirlerin daha da farklılaşması gerekir

Q44.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
İşyerlerinin ve sanayi kuruluşlarının mülkiyeti daha fazla özel olmalıdır									İşyerlerinin ve sanayi kuruluşlarının mülkiyeti daha fazla devletin olmalıdır

Q45.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Devlet, tüm yurttaşların geçimlerini temin hususunda daha fazla sorumluluk almalıdır									Kişiler kendi geçimlerinden daha fazla kendileri sorumlu olmalıdır

Q46.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rekabet iyi bir şeydir. İnsanların daha çok çalışmasını ve yeni fikirler üretmesini sağlar								Rekabet zararlıdır. İnsanların içindeki en kötü duyguları ortaya çıkarır	

Aşağıda sayacağım kurumlardan her birine ne kadar güvenirsiniz? Lütfen, “çok güvenirim”, “biraz güvenirim”, “pek güvenmem”, “hiç güvenmem” şeklinde belirtiniz.

(Anketöre: hiç kuşkusuz insanlar “bazı televizyonlara” veya “bazı bankalara” vs. güvenip, diğerlerine güvenmeyebilir. Ama soruda sorulan BİR BÜTÜN OLARAK O KURUMA, ne ölçüde güvenildiği veya güvenilmediğidir.)

	Tamamen güvenirim	Bir ölçüde güvenirim	Pek güvenmem	Hiç güvenmem
Q53. Din adamları	1	2	3	4
Q53a. Dinî topluluklar	1	2	3	4
Q54. Ordu	1	2	3	4
Q55. Basın	1	2	3	4
Q56. Televizyon	1	2	3	4
Q57. İşçi sendikaları	1	2	3	4
Q58. Polis	1	2	3	4
Q59. Mahkemeler	1	2	3	4
Q60. Hükümet	1	2	3	4
Q61. Siyasi partiler	1	2	3	4
Q62. Parlamento	1	2	3	4
Q63. Bürokrasi	1	2	3	4
Q64a. Büyük şirketler	1	2	3	4
Q64b. Bankalar	1	2	3	4
Q65. Çevreci örgütler	1	2	3	4
Q66. Kadın örgütleri	1	2	3	4
Q67. Yardım ve hayır işleri örgütleri	1	2	3	4
Q68. Avrupa Birliği	1	2	3	4
Q69. Birleşmiş Milleter	1	2	3	4
Q70. Anayasa Mahkemesi	1	2	3	4

Çeşitli siyasal sistemler hakkında ne düşündüğünüzü soracağım. Her biri için “çok iyi”, “iyi”, “kötü”, “çok kötü” şeklinde belirtiniz.

	<u>Çok iyi</u>	<u>İyi</u>	<u>Kötü</u>	<u>Çok kötü</u>
Q75. Parlamento ile, seçimlerle uğraşmak zorunda kalmayan güçlü bir lidere sahip olmak	1	2	3	4
Q77. Ordunun yönetmesi	1	2	3	4
Q78. Demokratik bir siyasal sistemle yönetim	1	2	3	4

Arzulanabilir olan herşey demokrasinin temel özelliği olmayabilir. Şimdi sayacaklarımın hangileri **sizce, demokrasinin temel özelliklerindendir**. Cetvelde, “1” puan “hiçbir şekilde demokrasinin temel özelliklerinden değildir”, “10” puan ise, “kesin olarak demokrasinin temel bir özelliğidir” anlamına gelmektedir. (Anketöre: Belirtilen sayıyı daire içine alınız.)

	Hiçbir şekilde demokrasinin temel özelliği değil										Kesinlikle demokrasinin temel bir özelliği
Q80. Devletin zenginlerden vergi alıp, yoksulları sübvansetmesi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q81. Bir insan hakkı olarak bireyin onurunun korunması	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q82. Yurttaşların, liderlerini özgür seçimler aracılığıyla seçebilmesi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q83. Yurttaşların devletten işsizlik sigortası alması	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q84. Baskıya karşı, bireyin özgürlüklerinin temel haklarla korunması	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q85. Ekonominin büyüüp gelişmesi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q87. Kadınların, erkeklerle aynı haklara sahip olması	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q89. Herkese, hükümeti eleştirmede tam bir özgürlük tanınması	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q90. Seçimlerde, herkesin eşit oya sahip olması	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q91. Konut, gıda ve su gibi temel ihtiyaçların herkes için sağlanması	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q92. Herkese iş bulunması	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q93. Eğitimde herkese fırsat eşitliği sağlanması	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Q94. Azınlık hakları	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Şu anda işbaşındaki hükümetin, bu konularda işleri ne kadar iyi ya da kötü yönettiğini düşünüyorsunuz? Çok kötü mü, kötü mü, iyi mi, yoksa çok iyi mi?

	<u>Çok kötü</u>	<u>Kötü</u>	<u>İyi</u>	<u>Çok iyi</u>
Q96. Zenginlerden vergi alarak, yoksulları sübvansetmesi	1	2	3	4
Q97. Bir insan hakkı olarak bireyin onurunun korunması	1	2	3	4
Q98. Yurttaşların, liderlerini özgür seçimler aracılığıyla seçebilmesi	1	2	3	4
Q99. Yurttaşların devletten işsizlik sigortası alması	1	2	3	4
Q100. Baskıya karşı, bireyin özgürlüklerinin temel haklarla korunması	1	2	3	4
Q101. Ekonominin büyüüp gelişmesi	1	2	3	4
Q103. Kadınların, erkeklerle aynı haklara sahip olması	1	2	3	4
Q105. Herkese, hükümeti eleştirmede tam bir özgürlük tanınması	1	2	3	4
Q106. Seçimlerde, herkesin eşit oya sahip olması	1	2	3	4

Şu anda işbaşındaki hükümetin, bu konularda işleri ne kadar iyi ya da kötü yönettiğini düşünüyorsunuz? Çok kötü mü, kötü mü, iyi mi, yoksa çok iyi mi?

	<u>Çok kötü</u>	<u>Kötü</u>	<u>İyi</u>	<u>Çok iyi</u>
Q107. Konut, gıda ve su gibi temel ihtiyaçların herkes için sağlanması	1	2	3	4
Q108. Herkese iş bulunması	1	2	3	4
Q109. Eğitimde herkese fırsat eşitliği sağlanması	1	2	3	4
Q110. Azınlık hakları	1	2	3	4

Q112. “Birçok yetersizliği olmasına rağmen, demokrasi diğer bütün siyasal sistemlerden iyidir” ifadesine ne ölçüde katılırsınız? “Tamamen katılıyorum”, “katılıyorum”, “katılmam” “hiç katılmam” şeklinde belirtiniz.

- 1 Tamamen katılıyorum
- 2 Katılıyorum
- 3 Katılmam
- 4 Hiç katılmam

Q114. Ülkemiz bugün ne ölçüde demokratik olarak yönetiliyor? Gene 10 puanlı cetvelde gösteriniz.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hiç demokratik değil					Tamamen demokratik				

Q115. Peki, genel olarak bakıldığında, ülkemizde demokrasinin gösterdiği gelişimden ne ölçüde memnunsunuz? Çok mu? Biraz mı? Pek memnun değil misiniz? Hiç mi memnun değilsiniz?

- 1 Çok memnun
- 2 Biraz memnun
- 3 Pek memnun değil
- 4 Hiç memnun değil

Q117. Bugünlerde ülkemizde insan haklarına ne kadar saygı gösteriliyor? Meselâ şu şıklardan hangisine katılırsınız?

(ANKETÖRE: Şıkları okuyunuz.)

- 1 İnsan haklarına büyük ölçüde saygı duyuluyor
- 2 İnsan haklarına biraz saygı duyuluyor
- 3 İnsan haklarına pek saygı duyulmuyor
- 4 İnsan haklarına hiç saygı duyulmuyor

Sizin konumuzdaki bir insan, sözün gelişi ciddi bir suç işlese ya da vergi kaçırırsa yetkililerin yasaları tam uygulama olasılıkları ne olurdu? Büyük olasılıkla uygularlar mıydı? Muhtemelen uygularlar mıydı? Muhtemelen uygulamazlar mıydı? Yoksa kesinlikle uygulamazlar mıydı?

(Anketöre: “şu partiden olanlara yasalar uygulanır, bu partiden olanlara uygulanmaz” veya “şu partiden olanlar cezalandırılır, bu partiden olanlar cezalandırılmaz” gibi cevap verildiğinde, anlaşılması gereken, demek ki bazıları için yasaların uygulanmayacağının düşünüldüğü. Kodlama ona göre yapılmalı.)

	<u>Büyük olasılıkla uygularlardı</u>	<u>Muhtemelen uygularlardı</u>	<u>Muhtemelen uygulamazlardı</u>	<u>Kesinlikle uygulamazlardı</u>
Q118. Ciddi bir suç durumunda	1	2	3	4
Q119. Gelirinin bir kısmını vergiden kaçırması durumunda	1	2	3	4

Aşağıdaki görevlerde bulunanlardan birisi rüşvet alırsa, mahkemelerin bu kişiyi cezalandırma olasılıkları ne olurdu?

	Büyük olasılıkla cezalandırılırlardı	Muhtemelen cezalandırılırlardı	Muhtemelen cezalandırılmazlardı	Kesinlikle cezalandırılmazlardı
Q120. Milletvekilleri dışındaki seçilmiş görevliler	1	2	3	4
Q121. Yüksek devlet memurları	1	2	3	4
Q122. Özel şirket yöneticileri	1	2	3	4

Ülkemizde yolsuzluğun ne kadar yaygın olduğunu düşünüyorsunuz? Aşağıda sayacağım gruplar içinde, sizce yolsuzluğa karışanlar:

Çok az sayıda mıdır? Yarıdan az mıdır? Çoğunluk mudur? Hemen hemen hepsi midir?

	Çok az sayıda	Yarıdan az	Çoğunluk	Hemen hemen hepsi
Q123. Seçilmiş yöneticiler	1	2	3	4
Q124. Devlet memurları	1	2	3	4
Q125. Özel şirket yöneticileri	1	2	3	4

Siyasal rejimimiz hakkında dile getirilen bazı ifadeler okuyacağım. Bunların herbiri için “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “ne katılıyorum, ne katılmam”, “katılmam”, ya da “kesinlikle katılmam” şeklinde düşüncenizi belirtiniz.

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne katılıyorum Ne katılmam	Katılmam	Kesinlikle Katılmam
Q126. Yurttaşlar ifade özgürlüğüne sahiptir	1	2	3	4	5
Q127. Yurttaşların toplanma ve dernek kurma özgürlükleri vardır	1	2	3	4	5
Q129. Hiç kimsenin, keyfi bir tutuklanmadan endişe duymasına gerek yoktur	1	2	3	4	5
Q130. İnsanların, bir baskı olmadan istediklerine oy verme özgürlüğü vardır	1	2	3	4	5

Karşılıklı anlayışa varabilmek için **iletişim**, günlük yaşamda olduğu kadar siyasette de önem taşır. Türkiye’de, aşağıda sayacağım gruplar arasında *iletişimin ne kadar iyi ya da kötü olduğunu düşünüyorsunuz?*

	<u>Çok kötü</u>	<u>Kötü</u>	<u>İyi</u>	<u>Çok iyi</u>
Q146. İktidar ve muhalefet partileri arasında	1	2	3	4
Q147. İktidar partisi ile medya arasında	1	2	3	4
Q148. Muhalefet partileri ile medya arasında	1	2	3	4
Q149. İktidar partisi ile sivil toplum örgütleri arasında	1	2	3	4
Q150. Muhalefet partileri ile sivil toplum örgütleri arasında	1	2	3	4
T2Q151. Parlamento ile devlet bürokrasisi arasında	1	2	3	4

Q156. Şimdi biraz değişik bir konuya dönelim. Hayatın anlam ve amacını düşündüğünüz olur mu? Sık sık mı? Bazen mi? Ender olarak mı? Hiçbir zaman mı?

- 1 Sık sık
- 2 Bazen
- 3 Ender olarak
- 4 Hiçbir zaman

Q160. Siz bir dine bağlı mısınız? (Evet ise) Hangi dine?

- 0 Hiçbir dine bağlı değil
- 5 Müslüman
- 8 Diğer (belirtiniz.....)

Q160a. (Eğer cevap “Müslüman” ise sorunuz).

Q161. Cenazeleri hariç tutacak olursak, bugünlerde camiye gidiyor musunuz? Ne kadar sıklıkta? (ANKETÖRE: Şıkları okuyunuz. Gerekiyorsa cami yerine cemevi diyebilirsiniz.)

- 1 Haftada birden fazla
- 2 Hafta bir (Cumaları)
- 3 Ayda bir
- 4 Ramazan ayında, kandillerde, özel dini günlerde
- 5 Bayramlarda yılda bir veya iki kez
- 6 Yılda bir kezden daha az
- 7 Hiç/hemen hemen hiç

Q162. Camiye gidip gitmediğinize bakmaksızın, siz kendinizi dindar bir kişi olarak mı tanımlarsınız?

- 1 Evet, dindar
- 2 Hayır, değil
- 3 Ateist (tanrıya inanmaz)

Ülkemizde, dini kuruluşların aşağıda sayılan konulara yeterli cevap verebildiği kanısında mısınız?

	Evet, yeterli	Hayır, yeterli değil
Q163. Bireyin ahlâki sorunları ve ihtiyaçları	1	2
Q164. Aile yaşantısının sorunları	1	2
Q165. İnsanların ruhani ihtiyaçları	1	2
Q166. Toplumumuzun sosyal problemleri	1	2

Q167. Tanrı’nın sizin hayatınızdaki önemi nedir? 10 puanın “çok önemli”, 1 puanın ise “hiç önemi yok” anlamına geldiği düşünülürse, siz kendinizi bu cetvelde nereye koyarsınız?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Hiç önemi yok

Çok önemli

Şimdi size sayacağım ifadelerle ne ölçüde katılırsınız veya katılmazsınız? Lütfen “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “ne katılıyorum,ne katılmam”, “katılmam” ya da “kesinlikle katılmam” şeklinde belirtiniz.

Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Ne katılıyorum Ne katılmam	Katılmam	Kesinlikle Katılmam
------------------------	-------------	----------------------------	----------	---------------------

T3Q168. Tanrıya inanmayan politikacılar bu göreve uygun değildir	1	2	3	4	5
T4Q169. Din adamları ve dini liderler, insanların oyları üzerinde bir etki sahibi olmamalıdır.	1	2	3	4	5
T5Q170. Yönetim görevlerinde daha fazla dini bütün insanların bulunması ülkenin yararına olurdu.	1	2	3	4	5

Şimdi size bazı görüşler ve davranışlar okuyacağım. Bunları ne ölçüde doğru ve haklı, ne ölçüde yanlış ve haksız bulursunuz? Eğer bir davranışı kesinlikle yanlış/haksız buluyorsanız cetvelde “1” puanı, tamamen doğru/haklı buluyorsanız “10” puanı, ya da arada kalan görüşünüze en yakın puanı seçiniz.

(Anketöre: Bu soruların bazılarını itiraz edenlere lütfen araştırmanın, mesela İsveç’te ve Almanya’da da yapıldığını ve bu nedenle her sorunun her toplumun bünyesine uygun olamayabileceğini hatırlatınız.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kesin yanlış/ haksız									Kesin doğru/ haklı
<u>Puanı yazınız</u>									
Q176. Eşcinsellik									.....
Q177. Fahişelik									.....
Q178. Kürtaj									.....
Q179. Boşanmak									.....
Q183. İdam cezası									.....

Q184. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmaktan ne kadar gurur duyuyorsunuz? Şu şıklardan birini seçiniz.

(ANKETÖRE: Şıkları okuyunuz.)

- 1 Son derece gurur duyuyorum
- 2 Çok gurur duyuyorum
- 3 Pek gurur duymuyorum
- 4 Hiç gurur duymuyorum

Q184a. Bir ülkedeki etnik çeşitlilik konusunda, sizin düşüncenize en yakın olan puanı işaretler misiniz? Cetvelin “1” ucunda “etnik çeşitlilik ülkenin birliğine zarar verir”, “10” ucunda ise “etnik çeşitlilik yaşamı zenginleştirir” seçenekleri var.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Etnik çeşitlilik ülke birliğine zarar verir					Etnik çeşitlilik yaşamı zenginleştirir				

İzninizle, bundan sonraki bölümde, ülkemizdeki ekonomik durumla ve küresel ekonomik/mali krizin etkileri ile ilgili birkaç soru sormak istiyorum.

N1. 10 puanlık cetvelimizde, ülkemizin şu anda içinde bulunduğu ekonomik durumu değerlendirir misiniz? “1” puan, ekonomik durumun çok kötü, “10” puan ise çok iyi olduğunu gösteriyor.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Şu andaki ekonomik durum çok kötü					Şu andaki ekonomik durum çok iyi				

N2. 12 ay öncesine göre, bugün ülkenin genel ekonomik durumunu nasıl değerlendirirsiniz?

(anketöre: şıkları okuyunuz)

12 ay öncesine göre genel ekonomik durumumuz:

- 1 Çok daha iyi
- 2 Biraz daha iyi
- 3 Aşağı yukarı aynı
- 4 Biraz daha kötü

5 Çok daha kötü

N3. Peki, 2008 küresel ekonomik krizinin başlamasından öncesi ile karşılaştırırsanız, bugün ülkenin genel ekonomik durumunu nasıl değerlendirirsiniz?

(anketöre: şıkları okuyunuz)

Krizden öncesine göre:

- 1 Çok daha iyi
- 2 Biraz daha iyi
- 3 Aşağı yukarı aynı
- 4 Biraz daha kötü
- 5 Çok daha kötü

N4. Peki, önümüzdeki 12 ay içinde, ülkenin genel ekonomik durumunun nasıl gelişeceğini düşünüyorsunuz?

(anketöre: şıkları okuyunuz)

Bugüne kıyasla, 12 ay sonra genel ekonomik durumumuz:

- 1 Çok daha iyi
- 2 Biraz daha iyi
- 3 Aşağı yukarı aynı
- 4 Biraz daha kötü
- 5 Çok daha kötü

Olacak.

Lütfen global finansal ve ekonomik krizin ülkemiz üzerindeki etkilerini değerlendiriniz. 10 puanlık cetvelimizde, “1” krizin hiçbir olumsuz etkisinin olmadığı, “10” puan ise, çok derin olumsuz etkilerinin olduğu anlamına geliyor.

(anketöre: 2008 yılında başlayan ve etkileri süregiden krizden söz ediyoruz. Dikkat! N5-N9 arasındaki soruların hepsi, **krizin etkisini** soruyor.)

N5. Krizin, genel olarak ülkemiz üzerinde:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hiçbir olumsuz etkisi olmadı					Derin olumsuz etkileri oldu				

N6. Krizin, ülkemizin ekonomisi üzerinde:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hiçbir olumsuz etkisi olmadı					Derin olumsuz etkileri oldu				

N7. Krizin, ülkemizin bankacılık sistemi üzerinde:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hiçbir olumsuz etkisi olmadı					Derin olumsuz etkileri oldu				

N8. Krizin, insanların hayat standardı üzerinde:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hiçbir olumsuz etkisi olmadı					Derin olumsuz etkileri oldu				

N9. Krizin, ülkemizde demokrasinin kalitesi üzerinde:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Hiçbir olumsuz etkisi olmadı**Derin olumsuz etkileri oldu**

Çeşitli ulusal ve uluslararası aktörler, ekonomik/finansal krizle başa çıkmakta nasıl bir performans sergilediler? 10 puanlık cetvelimizde, “1” belirtilen aktörün çok kötü performans sergilediğini, “10” ise çok yetkin ve kompetan bir performans gösterdiğini belirtiyor.

N10. T.C. Hükümeti

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Çok kötü performans					Çok başarılı performans				

N11. Adalet ve Kalkınma Partisi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Çok kötü performans					Çok başarılı performans				

N12. Cumhuriyet Halk Partisi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Çok kötü performans					Çok başarılı performans				

N13. Milliyetçi Hareket Partisi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Çok kötü performans					Çok başarılı performans				

N14. Barış ve Demokrasi Partisi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Çok kötü performans					Çok başarılı performans				

N20. IMF (Uluslararası Para Fonu)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Çok kötü performans					Çok başarılı performans				

N21. G20 ülkeleri

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Çok kötü performans					Çok başarılı performans				

N22. Avrupa Birliği

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Çok kötü performans					Çok başarılı performans				

N23. Ekonomik/Finansal krizle başedebilme konusundaki karar alma süreçlerinde siz, kişisel olarak ne ölçüde rol oynadınız. Örneğin, bir Meclis Komisyonu’nda veya danışman olarak ya da bu iş için oluşturulmuş bir ekibin üyesi olarak, vs. Kararalma süreçlerindeki rolünüzü “1” ile “10” arasında bir puanla değerlendirir misiniz?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hiçbir rolüm olmadı					Çok yakından rol oynadım				

Gene 10 puanlık cetvelde, ülkemizdeki siyasal partilerden hangilerinin krizden kârlı, hangilerinin ise zararlı çıktığını söyler misiniz?

Örnek olarak: kriz üzerinden ulusal veya uluslararası aktörleri eleştirerek puan toplamak

Seçimlerde oy kazanmak veya kaybetmek
Krizi özememekle suçlanarak puan kaybetmek .... gibi

N24. Adalet ve Kalkınma Partisi, küresel krizden,

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zarar gördü					Kârlı çıktı				

N25. Cumhuriyet Halk Partisi, küresel krizden,

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zarar gördü					Kârlı çıktı				

N26. Milliyetçi Hareket Partisi, küresel krizden,

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zarar gördü					Kârlı çıktı				

N27. Barış ve Demokrasi Partisi, küresel krizden,

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zarar gördü					Kârlı çıktı				

N33. Küresel krizin, ne ölçüde “neo-liberal” politikaların bir sonucu olduğunu düşünüyorsunuz?
(Anketöre: “neo-liberal” politikalardan kastımız, tamamen piyasa güçlerine dayanan, devletin ekonomideki rolünü en aza indiren, “laissez faire” politikaları)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Krizin oluşumunda neo-liberal politikaların hiçbir rolü yok					Krizin oluşumundan tamamen neo-liberal politikalar sorumlu				

N34. Bazı uzmanlar, küresel ekonomik krizin istihdam üzerindeki etkilerinin tepe noktasına ulaştığını ve bundan sonra artık işlerin yavaş yavaş düzelme yoluna gireceğini söylerken, diğer bazıları da henüz en kötü günlerin görülmediğini söylüyor. Siz bu iki görüşten hangisine katılırsınız?

- 1 Krizin istihdam üzerindeki etkisi tepe noktasını geçti
- 2 Önümüzde daha da kötü günler var

TBMM’de grubu bulunan siyasi partilerin, ekonomik politikalar ve sosyal refah devleti politikaları konularındaki konumunu nasıl değerlendirirsiniz? Aşağıdaki cetvelde, “1” puan, o partinin esas olarak piyasa güçlerine dayalı (laissez faire) politikaları tercih ettiğini, “10” puan ise ekonomide devlet müdahaleci (sosyal refah devleti yönünde) politikaları tercih ettiğini anlamına geliyor.

Bu durumda:

N35. Adalet ve Kalkınma Partisi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Piyasa güçlerinden yana					Güçlü refah devleti politikalarından yana				

N36. Cumhuriyet Halk Partisi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Piyasa güçlerinden yana**Güçlü refah devleti
politikalarından yana****N37. Milliyetçi Hareket Partisi**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Piyasa güçlerinden yana**Güçlü refah devleti
politikalarından yana****N38. Barış ve Demokrasi Partisi**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Piyasa güçlerinden yana**Güçlü refah devleti
politikalarından yana****N44. Peki, siz kişisel olarak:**

-Ekonomik ve finansal krizden en olumsuz şekilde etkilenen yurttaşlar için mevcut sosyal refah politikalarını güçlendirmeyi ve bunlara yenilerini ilâve etmeyi mi?

Yoksa

-Kamu bütçesini denkleştirmek ve küresel rekabet gücümüzü artırmak için sosyal programlarda kesintiye gitmeyi mi daha doğru bulurdunuz?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

**Mevcut sosyal refah
programlarında kesintiye
gitmek****Mevcut sosyal refah
programlarını güçlendirmek
ve bunlara yenilerini eklemek****N45. Türkiye'nin, küresel ekonomik krize ilişkin politikalarının etkili mi olacağını yoksa bu politikaların mevcut durumda bir etkisinin olmayacağını mı düşünüyorsunuz?**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Tamamiyle etkisiz**Krizin aşılmasında
etkili****N46. Türkiye'deki gelir dağılımını ne kadar adaletli buluyorsunuz?****(anketöre: şıkları okuyunuz)**

- 1 Çok âdil
- 2 Adil
- 3 Adil değil
- 4 Hiç âdil değil

N47. Sizce, ekonomik kriz ülkemizdeki gelir dağılımını nasıl etkiledi?**(anketöre: şıkları okuyunuz)****Kriz nedeniyle, gelir farklılıkları:**

- 1 Eskisine göre çok daha arttı
- 2 Eskisine göre biraz daha arttı
- 3 Etkilenmedi

Size şimdi sayacağım durumlara Türkiye'de ne kadar sık rastlandığını düşünüyorsunuz? "1" puanın anlamı "neredeyse hiç olmaz," "7" puanın anlamı ise, "hemen hemen her zaman böyledir."

N48. Kamu ihalelerini en düşük fiyat veren firmaların değil, baştaki görevlilere pay veren firmaların alması

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

**Hemen hemen
hiç olmaz****Neredeyse her
zaman olur**

N49. Bireylerle ilgili uygulamalarda, kamu görevlilerinin toplumun bazı kesimlerine adaletsiz davranması

1	2	3	4	5	6	7
Hemen hemen hiç olmaz						Neredeyse her zaman olur

N50. Yeni şirket ruhsatları verirken, kamu görevlilerinin yakından tanıdıklarına iltimas yapması

1	2	3	4	5	6	7
Hemen hemen hiç olmaz						Neredeyse her zaman olur

N51. Türkiye’deki kamu görevlilerinin, bireylere tarafsız davranmaması

1	2	3	4	5	6	7
Hemen hemen hiç olmaz						Neredeyse her zaman olur

N52. Bir demokraside, ekonomi ile ilgili politikaların seçilmişler tarafından mı, yoksa seçimle gelmeyen uzmanlar tarafından mı belirlenmesini daha doğru bulursunuz? Cetvelde gösterir misiniz?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Seçilmiş politikacılar tarafından									Seçimle gelmeyen uzmanlar tarafından

N53. Türkiye’de, ekonomi politikaları ne ölçüde halk tarafından seçilmişler, ne ölçüde seçimle gelmeyen uzmanlar tarafından belirleniyor. 10 puanlı cetvetle gösterir misiniz?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Seçilmiş politikacılar tarafından belirleniyor									Seçimle gelmeyen uzmanlar tarafından belirleniyor

N54. 10 puanlık cetvelde, küreselleşme hakkında ne düşündüğünüzü belirtir misiniz? “1” puan, küreselleşmeyi kötü birşey, “10” puan ise iyi birşey olarak gördüğünüz anlamına geliyor.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Küreselleşme kötü birşey									Küreselleşme iyi birşey

R1. Mevcut demokrasilerde, iki değer yanyana görülüyor. Bunlar **eşitlik** ve **özgürlük**. Ancak kararlarda ve uygulamalarda, zaman zaman bu iki değer çelişebiliyor. Size göre bugün, bu iki değerden hangisi daha önemli.

(anketöre: şıkları okuyunuz. Tabii iki değer de önemli ama, örneğin bazı eşitlikçi politikalar özgürlükleri zedelerse, tercih ne hangisi olmalı diye soruyoruz.)

- 1 Kesinlikle özgürlük
- 2 Daha ziyade özgürlük
- 3 Daha ziyade eşitlik
- 4 Kesinlikle eşitlik

R2. Çağdaş devletin rolüyle ilgili değişik görüşler var. Şu iki devlet vizyonundan hangisi sizin görüşlerinize daha yakın?

(anketöre: şıkları okuyunuz.)

- 1 Yurttaşlarının siyasal özgürlüklerini teminat altına alan devlet
- 2 Yurttaşların refahını mümkün olduğunca eşitlemeye öncelik veren devlet

R3. Genel olarak düşündüğünüzde, bugünkü çocukların hayatı sizin kuşağınıza göre daha kolay mı olacak, daha güç mü, yoksa aşağı yukarı aynı mı?

- 1 Çocukların hayatı bize göre daha kolay olacak
- 2 Çocukların hayatı bize göre daha güç olacak
- 3 Pek fark olmayacak

Her ülkede çeşitli toplumsal gruplar arasında ihtilâflar, çelişkiler, zıtlasmalar, çatışmalar olabiliyor. Size şimdi bazı toplumsal gruplar sayacağım. Sizce Türkiye’de bu gruplar arasında bir çatışma yok mu? Ilımlı bir ihtilâf ya da zıtlasma mı var? Yoksa şiddetli bir ihtilaf ya da çatışma mı var?

(Anketöre: Tabii bu soruda silahlı çatışmadan söz etmiyoruz. Şiddeteli anlaşmazlık, zıtlık vs. den bahsediyoruz.)

R4. Zenginler ve Yoksullar arasında

- 1 Çatışma, zıtlasma yok
- 2 Ilımlı zıtlasma, ihtilaf var
- 3 Şiddetli ihtilaf, çatışma var

R5. Gençler ve Yaşlılar arasında

- 1 Çatışma, zıtlasma yok
- 2 Ilımlı zıtlasma, ihtilaf var
- 3 Şiddetli ihtilaf, çatışma var

R6. Dindarlar ve İnanmayanlar arasında

- 1 Çatışma, zıtlasma yok
- 2 Ilımlı zıtlasma, ihtilaf var
- 3 Şiddetli ihtilaf, çatışma var

R7. Kadınlar ve Erkekler arasında

- 1 Çatışma, zıtlasma yok
- 2 Ilımlı zıtlasma, ihtilaf var
- 3 Şiddetli ihtilaf, çatışma var

R8. İşverenler ve Çalışanlar/işçiler arasında

- 1 Çatışma, zıtlasma yok
- 2 Ilımlı zıtlasma, ihtilaf var
- 3 Şiddetli ihtilaf, çatışma var

R9. Eğitimli elitler ve halk kitleleri arasında

- 1 Çatışma, zıtlasma yok
- 2 Ilımlı zıtlasma, ihtilaf var
- 3 Şiddetli ihtilaf, çatışma var

RT10. Türkler ve Kürtler arasında

- 1 Çatışma, zıtlasma yok
- 2 Ilımlı zıtlasma, ihtilaf var
- 3 Şiddetli ihtilaf, çatışma var

RT11. Dini mezhep grupları arasında

- 1 Çatışma, zıtlasma yok
- 2 Ilımlı zıtlasma, ihtilaf var
- 3 Şiddetli ihtilaf, çatışma var

T4. Sizce Türkiye AB’ye tam üye olmalı mı?

- 1 Evet
- 2 Hayır

T5. Peki Türkiye AB'ye, mesela önümüzdeki 10 yıl içinde tam üye olabilecek mi?

- 1 Evet
- 2 Hayır

Ülkedeki kamuoyu önderlerinin demografik bilgilerini de almak istiyoruz. Bu nedenle size, sadece istatistiki amaçla birkaç soru sormak istiyorum.

Q186.

Q187.

Q188.

Q189. En son bitirdiğiniz okul hangisidir?

- 1 İlkokul
- 2 Ortaokul
- 3 Lise
- 4 Üniversite
- 5 Master veya doktora

Q191. Medeni durumunuz aşağıdakilerden hangisidir?

(ANKETÖRE: Şıkları okuyunuz.)

- 1 Evli
- 2 Boşanmış, ayrılmış
- 3 Dul (eşi vefat etmiş)
- 4 Bir partnerle birlikte yaşıyor
- 5 Hiç evlenmemiş

Q192. (ANKETÖRE: Sadece evli olanlara veya birlikte yaşadığı partneri olanlara sorunuz.)

Eşinizin (partnerinizin) eğitim durumu aşağıdakilerden hangisidir?

- 0 Diplomasız
- 1 İlkokul
- 2 Ortaokul
- 3 Lise
- 4 Üniversite

Q193. Çocuklarınız var mı? Varsa kaç tane?

.....çocuğu var (anketöre: sayı yazınız; hiç çocuğu yoksa 0 yazınız.)

Q194. Babanızın eğitim durumu nedir?

- 0 Diplomasız
- 1 İlkokul
- 2 Ortaokul
- 3 Lise
- 4 Üniversite

Q195. Annenizin eğitim durumu?

- 0 Diplomasız
- 1 İlkokul
- 2 Ortaokul
- 3 Lise
- 4 Üniversite

ZAMANINIZ VE YARDIMLARINIZ İÇİN SİZE ÇOK TEŞEKKÜR EDİYORUM. ARAŞTIRMA VERİLERİ TOPLANDIĞINDA BULGULARIMIZI SİZLERLE PAYLAŞMAKTAN DA MUTLU OLACAĞIMIZI BELİRTMEK İSTERİM.

ANKETÖRE: şu andaki saati kodlayınız.

Şu anda saat ve dakika (24 saat esasına göre)

saat

--	--

B1

dakika

--	--

B2